

Присуството на заедничка врска помеѓу ликовниот израз и градината. Композициско решение на ботаничка градина Струмица

Катерина Деспот ¹, Васка Сандева ¹, Ивица Анастасов ²

Апстракт

Што е композиција? Тоа е теорија, која ги истражува правилата за соединување и на структурните елементи (нивните односи) и групациите во хармоничен систем во согласност со ликовната идеја на уметникот. Во уметноста под композиција се разбира начинот на изградба на уметничко дело. Овој поим е поврзано како со процесот на проектирање, така и со реализирање на производот. Вака стигнавме до целта на композицијата, таа е да се контролира окото на гледачот. Набљудувачот да го види она што Вие (дизајнерот, фотографот, уметникот) сакате тој да види и да не му биде досадно, да открие работи кои не се толку очигледни.

Што е ботаничка градина? Ботаничка градина е строго заштитен зелен простор и место каде што се одгледуваат, категоризираат и документираат цвеќиња и растенија кои имаат значење во областа на научните истражувања, образованието, јавната презентација, ограничена употреба со научна цел. Ботаничката градина е институција која поддржува збирки на живи растенија за потребите на експериментални ботанички истражувања, научното и еколошко образование и воспитување и таа е отворена за посета дванаесет месеци во годината.

Клучни зборови: ботаничка градина, композиција, парк, уметност, град

The presence of a common link between artistic expression and garden. Compositional solution botanical garden Strumica

Katerina Despot *, Vaska Sandeva *, Ivica Anastasov

Abstrakt

What is composition? It is a theory, which examines rules for union and structural elements (their relationships) and groups into a harmonious system in accordance with the fine idea of the artist. Art under composition course the construction of a work of art. This term is associated with process design and product realization.

¹ Факултет за природни и технички науки, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
*Faculty of Natural and Technical Sciences, University „Goce Delcev“, Stip

Thus we reached the goal of the composition; it is to control the viewer's eye. Observer to see what you (the designer, photographer, artist) he want to see and not be bored, to discover things that are not so obvious.

What is the botanical garden? Botanical Garden is strictly protected green space and a place where they are grown, categorize and document the plants and flowers that have meaning in the field of scientific research, education, public presentation, limited use with a scientific purpose. Botanical Garden is an institution that supports collections of living plants for the purposes of experimental botanical research, natural science and environmental education, and is open for visits twelve months a year.

Key words: botanical garden, composition, park, art, city

Вовед

Теоријата на композицијата е крстосница на закономерностите во комплексното мислење, кои се на прво место културно детерминирани. Проблемите кои таа ги проучува предходно се поврзани со човечкото творештво, потребителски ориентирани кон природата.

Предметот на теоријата на композицијата е квалитетот на формата нејзината поставеност, која се појавува во различни етапи од комплексното творештво. Некои проучувачи на композицијата ги прифаќаат видната перцепција и структурите, природниот поредок се од едно гледиште.

Композицијата како целина е оделување на формата од целината која ја прави значајна и се должи на следниве својства - едноставност, јасност, единство и рамнотежа. Тука станува збор за форма создадена од човекот (перцепирана со уметничко око). Најважниот квалитет на таа форма е во составот да ја има асиметријата, распоредот и односот меѓу елементите и нивната меѓусебна корелација, од кои е изградена самата форма или на која е структурирана. Недостатокот на граница помеѓу формата и надворешната средина, која што е резултат на свесно барање.

Формата е тродимензионална и се сведува до волумен, како самостоен дел во пространството кој се дефинира од геометриски елементи: површина, граница, линија и точка.

Ако го прифатиме фактот дека композицијата е составување, одржување и организирање на деловите на визуелниот модел, тогаш треба да ја отстраниме погрешната претстава за симетријата како својство на композицијата. Симетријата се карактеризира со предходно дадена организација која е со одреден број возможни варијанти. Таа програмираност на симетријата го ограничува човекот во неговата креативност како битен сегмент на креативност кај дизајнерот.

Резултати и дискусија

Површината предвидена за реализација на нашата композиција се наоѓа во град Струмица. Територијата е со вкупна површина од 3 [ha], сопственост на Универзитет Гоце Делчев – Штип (сл.1).

Површината од 3 [ha], на кои се развива композицијата е асиметрична со многу мали сегменти на симетричност, избегнувајќи ја строгоста на симетријата, приоритет е асиметријата како слободен израз за мислење и движење, прошетки и размислување во пејсажениот стил на градината (сл.2).

Групирањето на растенијата по големина и ставањето на акцент со високи дрва ги прават акцентите и сегмент по сегмент ја отвораат самата композицијата.

Редоследот на групирање на растенијата покрај со морфолошките и еколошките својства се професионално прилагодени од појдовната точка на композицијата, што значи врската уметност и пејсажна архитектура е во целосна корелација.

Колоритноста е една од спецификите на парковите да се поигра со различните тонови на зелено и специјалната црвена боја која се појавува само на растенијата. Врската на зимзелени и листопадни дрва во различните годишни времиња прават промена на пејсажот на паркот (сл.3).

Флористичкото уредување предвидено со овој проект опфаќа преземање на градежни и биомелиоративни мерки за стабилизација на земјиштето и создавање на урбана зелена оаза за активен и пасивен одмор во мала, но многу богата флористичка градина. Создавањето на оваа градина предвидува употреба на природни материјали (сл.4).

На тој начин, Струмица, следејќи ги успешните примери на соседните и европските метрополи ќе добие ботаничка градина, разновидна со флорни видови, сместени на релативно мал простор и вклопена во природен амбиент (притоа, без да се наруши постоечкото опкружување).

Улогата на оваа ботаничка градина, и на зеленилото воопшто, како дел од животната средина, несомнено е огромна. Прочистувањето на воздухот и создавањето кислород, намалувањето на директното сончево зрачење и бучавата, заштитата од ветришта, регулацијата на водниот режим, влијанието кон микроклимата, психолошкото влијание врз човекот се само дел од значењата на растенијата што ќе бидат искористени со овој проект. Истовремено, засадување на специфични македонски и балкански ендемни, реликтни и ретки растенија, како и алохтони видови ќе ја направат ботаничката градина репрезентативна и за гости што не се од нашата земја.

Значајно е да се нагласи и религиозното значење на дел од флората, нераскинливо духовно поврзана со битисувањето на македонскиот народ - македонски даб, јоргован и.т.н.

Исто така, ова ќе биде убава можност да се организираат посети (особено за студентите, дечињата од претшколска и школска возраст) за разгледување на дел од флорните видови.

Сите овие предвидени состојби за создавање на идеен проект почнуваат од една затворена искривена линија. Елементи кои се дополнуваат го прават ликовниот образ од аспект на композиција но дополнувањето на видовиот состав и сите функционални елементи од страна на пејзажен архитект ја затвораат композицијата и оставаат простор за дополнување од многу поколенија (сл.5).

Асиметријата на прв поглед не ги поседува закономерностите и стабилноста на симетријата, но мајсторијата на уметникот е да постигне закономерна звучност на асиметрично пространство со барање на избалансирана композиција.

Асиметријата е поуниверзална затоа таа не е приврзаник кон одредени жанрови. Таа во екстериерната структура во пространството секогаш е израз за добар расказ и дава можност за слободното јадро слободно да се развива.

Асиметријата делува емотивно и затоа луѓето многу спонтано ја прифаќаат можеби затоа што недостасува категоричност и еднозначност на симетријата.

Асиметријата на пејзажниот стил со промена на пејзаж во различни периоди од годината го прави паркот простор каде слободно може да се движи слободната човечка мисла.

Композицијата е затворена но главниот акцент е изместен од центарот, во една елипса се поставени и како големина и како специфика македонските дабови кои ја го прават главното обележје на паркот од видовиот состав кој е предвиден за паркот.

Станува збор за слободно отворена композиција на многу делови има асиметричност во создавањето на композицијата со особен осврт кон акцентот.

Заклучок

Во заклучокт треба да одбележиме дека ботаничката градина нема да служи само за научно истражувачки цели и истражувања, а ќе допринесе за рекреација, збогатување на животната средина и развивање на науката во цело.

Ботаничката градина ќе послужи како база за научно истражувачка работа која ќе помогне за обука на учениците и студентите. Исто така ќе придонесе за зголемување на еколошката култура на посетителите.

За таа цел е неопходно визуелно означување на имињата на видовите, состојбата на застрашеност, еколошките барања и др.

Композициското решение на ботаничката градина е определено од три водечки принципи: екологичен, рационален и декоративен.

Литература

1. Идејно – дендролошки проект за ботаничка градина (арборетум) “Integrated Selection, Protection and Promotion of Balkan Forest Genetic Resource with Aesthetic Value – ISOPREN FORGEN”, 2012
2. Ковачев А., Зелената система на София. Урбанистични аспекти (историческо развитие, съвременно състояние, проблеми и тенденции, стратегия и прогнози). София-Москва, PENSOFT 2005
3. Кулелиев Й., Паркоустройство на селища. София, 1992
4. Робев Р., Глухаров И., Спървочник по озеленяване, т.1, 1970

Прилози

Сл. 1. Сателитска снимка на дворна површина сопственост на Универзитет Гоце Делчев, Штип – град Струмица
Fig. 1. Satellite image of yard area owned by the University Goce Delchev-
Stip - Strumica city

Сл. 2. Композиција 1 – Идејно решение на ботаничка градина.
Струмица
Fig. 2. Composition 1 - Preliminary Design of the botanical garden, Strumica

Сл. 3. Детал од изборот на растенија за ботаничката градина
Fig. 3. Detail from the selection of plants for botanical garden

Сл. 4. Детал од изборот на растенија за ботаничката градина
Fig. 4. Detail from the selection of plants for botanical garden

Сл. 5. Композиција 2 – Идејно - дендролошки проект на ботаничка градина. Струмица
Fig. 5. Composition 2 - Preliminary - dendrology project botanical garden. Strumica